

Ispitna pitanja iz predmeta Kriminologija 2024/25.

PRETHODNE NAPOMENE:

- podvučena ispitna pitanja spremaju studenti koji žele prelaznu ocenu. Pitanja sa zvezdicom * se, uz sva ostala, spremaju za visoku ocenu osim podvučenih koja svi uče.
- *italikom /kosim slovima/* označeni autori imaju tekstove u knjizi *Teorije u kriminologiji* (izd. Pravni fakultet, edicija CRIMEN, 2009.)

----- prva grupa pitanja-----

1. o interesovanju za zločin; naučna perspektiva
2. osnovni pojmovi u kriminologiji (kl.)
3. definicija kriminologije i njene bitne crte kao nauke; predmet kl.
4. različita shvatanja zločina - uža i šira odredba
5. zločin i devijantnost
6. odnos kriminologije sa drugim kriv.naukama; kl. i tzv. kriminološke discipline
7. značaj za krivično pravosuđe; odnos administracije prema rezultatima istraživanja
8. primenjena (aplikativna) kriminologija; položaj i uloga kriminologa; etički kodeks *
9. metod i metodologija; pojam i vrste istraživanja; evaluativna istraživanja; postupak naučnog saznanja
10. metod i predmet istraživanja; metod i teorija *
11. podela kl. metoda prema prirodi podataka i prema načinu pristupanja predmetu
12. istorijske i komparativne studije; studije predviđanja
13. klinički metod; prognoza kriminalnog ponašanja; anamnestički metod; posmatranje sa učestvovanjem
14. “nenametljiva posmatranja”; dokumentaciona, analiza sadržaja i meta-analiza; mapiranje kriminaliteta
15. uzorak; ispitivanje straha od kriminaliteta
16. longitudinalna ispitivanja; pojam, poznati primeri; ocena; eksperiment
17. metod korelacije; statističke evidencije - podaci koje sadrže
18. podela statističkih evidencija; “gubljenje zločina”; kritika statističkih evidencija
19. tamna brojka kriminaliteta
20. studije “samooptuživanja” i studije o žrtvama; ocena metoda za rasv. tamne brojke
21. brojka preuveličavanja; značaj primene statistike u kriminologiji
22. triangulacija metoda
23. pojam, značaj i podela teorija;
24. klasična škola – osnove učenja i predstavnici (Beccaria; Bentham; Feuerbach); savremeni neoklasicizam; desni realizam*
25. pozitivizam; kartografska (Quetelet i Guerry) i antropološka škola (Lombroso, Garofalo, Ferri)* zločin i fizička konstitucija; uticaj genetskih faktora (Dugdale, Glueckovi, Goring) *
26. psihoanalitička objašnjenja; teorija inteligencije (Goddard); Eysenck; psihopatija i zl.; psihosocijalni pravac *
27. francuska škola (Tarde; Durkheim); sociološka škola (Liszt; Aschaffenburg); teorija istorijskog materijalizma (Bonger) *
28. ekološka teorija (Shaw & McKay; Trasher); teorije o učenju (ABC t.; Bandura; Sutherland; Akers)*
29. t. društ. konflikta i raskoraka (Sellin; A. Cohen; Miller; Wolfgang & Ferracuti); potkulture mladih *
30. t. društvenog pritiska (Merton; Cloward i Ohlin; Sykes & Matza); kontrolne t. (Reiss i Nye; Reckless; Hirshi) *
31. nova društvena odbrana (Gramatica; Ansel) *
32. interakcionizam i t. etiketiranja (Becker; Lemert; Wheeler & Cottrel; Chapman, Katz) *
33. radikalna kl. – rani radovi (Taylor, Walton & Young; Chambliss); ; kritička kl.: Hulsman levi realizam; Taylor; postmodernizam; mirotvorna (Quiney; Pepinsky); abolicionizam *
34. feministički pristup - počeci (Lombroso i Ferrero; Klein); savremeni feminizam *
35. t. racionalnog izbora (Wilson i Herrnstein; Cohen & Felson) *

36. t. reintegrativnog postidiivanja (*Braithwaite*); komunitarna t. (*Cordella*) *
37. nove kriminološke t. (1): racionalnog izbora (*Wilson & Herrnstein*; *Cohen & Felson*); t. životne sredine (*Brantinghamovi*; *Felson*); t. kulturalne kl. (*Ferrel*; *Kidd-Hewitt*; "karneval" i "shizofrenija zl." - *Presdee i Burke*)*
38. nove kriminološke t. (2): t. o muškosti (*Segal*; *Messerschmidt*); t. životnog ciklusa (*Samson i Laub*; *Blumstein i Cohen*); integrativne t. (*Vila*; *Barak*; *Robinson*) *
39. triangulacija teorija – primer: kultura poricanja (*S. Cohen*); novi oblici trianulacije: »zelena«, »epidemiološka«; »kiber i algoritamska kriminologija« *
40. evaluacija kriminoloških teorija; analiza PRILOGA II (Kratak podsetinik najvažnijih teorijskih orijentacija u kriminologiji) *

----- druga grupa pitanja -----

1. fenomenološka dimenzija krim. poj.; države sa visokom stopom kriminaliteta.; objašnjenja; paradoks na razmeđu milenijuma
2. države sa niskom stopom kriminaliteta; studija F. Adler
3. podaci o kriminalitetu u Srbiji
4. prognoza kriminaliteta kao masovne pojave
5. tipologija dela i učinilaca
6. zločini mržnje
7. nasilnički krim. – pojam, koreni nasilja
8. tradicionalni oblici nasl. krim. (ubistva, proganjanje; silovanje)
9. noviji oblici: između partnera (sindrom zlostavljane žene) i međugeneracijski porodični krim.
10. imovinski kriminalitet - pojam, vrste i reagovanje građana; vandalizam
11. kriminalitet belog okovratnika i kriminalitet korporacija
12. korupcija
13. kompjuterski i kiber kriminalitet
14. organizovani kriminalitet: transnacionalni org. krim.
15. trgovina ljudima
16. politički kriminalitet; krim. države; terorizam i kontraterorizam
17. saobraćajni kriminalitet
18. dva pristupa uzročnosti u kl.; pokušaj objašnjenja kauzaliteta zločina; švedski primer
19. dejstvo kriminogenih faktora u razdobljima relativnog društvenog mira
20. dejstvo kriminogenih faktora u razdobljima socijalnih potresa
21. bolesti zavisnosti
22. nedostatak samokontrole kao unutrašnji činilac
23. kriminalna karijera
24. viktimoška dimenzija kriminalne pojave; teorija o životnom stilu; podele žrtava (von Hentig; Fattah)
25. tzv. delikti bez žrtve
26. vidovi reakcije društva na zločin; imidž zločina i mitovi o njemu: moralna panika: tradicionalni i novi oblici
27. strah od zločina; stokholmski sindrom;
28. neformalna kontrola od strane zajednice; koncepcija O. Newman-a
29. kolektivni odgovor na zločin (uzimanje pravde u ruke; samoorganizovanje građana; susedsko nadziranje; patrole građana)
30. dinamika inkriminacija – kr. pr. i kultura; hiper., dekriminalizac. i inkriminalizacija *
31. suština kazne i svrha kažnjavanja; pravila o odmeravanju

----- treća grupa pitanja -----

1. nastanak moderne policije; grad bez policije;
2. vrste i oblasti policijskih aktivnosti
3. strategije policijskog delovanja: saradnja lokalne zajednice; "razbijenih pozora"; *
4. strategije (2): nulte tolerancije; rešavanja problema; situaciona prevencija *
5. diskreciona ocena; protivrečnost zahteva i sukob uloga; primena prinude

6. zanimanje policajac: opasan posao; stres i potkutura policajaca
7. zamerke: izdvajanja i efikasnost; birokratizacija i politizacija; prekoračenje i zloupotreba ovlašćenja; korumpiranje policije
8. privatizacija poslova bezbednosti
9. sudovi i izricanje krivičnih sankcija; uloga javnog tužioca i branilaca
10. vrste i težina izrečenih sankcija u Srbiji
11. zamerke delovanju sudova; odnos zaprečenih i izrečenih sankcija; nezavisnost sudstva
12. nastanak kazne zatvora i ustanova; stanje i reformatori (Howard, Frey, Bentham)
13. sistemi čelijskog usamljenja
14. progresivni sistem (Machonoki-ev eksperiment; engleska i irska varijanta; kritika)
15. moderni sistem; resocijalizacija kao svrha kažnjavanja
16. individualizacija u izvršenju kazne (opservacija, klasifikacija i kategorizacija); humano postupanje sa osuđenima
17. osporavanje kazne zatvora i njenog cilja
18. negativan uticaj na zatvorenika (Clemmer; Sykes); osuđenička zajednica
19. trajanje kazne; jedna ili više vrsta zatvaranja
20. prenatranost zavoda i cena izvršenja; pobune i nasilje među osuđenima
21. problemi postepenale pomoći
22. kritike filozofije tretmana *
23. načini prevazilaženja krize (privatizacija i vaninstitucionalni tretman);
24. vrste ustanova prema stepenu obezbeđenja; pojam otvorenih ustanova i izbor osuđenika
25. alternative kazni zatvora - pojam i vrste
26. rad u korist zajednice; kućno zatvaranje i elektronski nadzor; budućnost kazne zatvora
27. formalna socijalna kontrola i garantovanje prava čoveka; kontraterorizam i ljudska prava; relativizovanje načela *Ne bis in idem*
28. novi trendovi u kontroli kriminaliteta: «krugovi odgovornosti»; modeli maloletničke pravde; kontrola krim. i socijalna pravda; kontrola krim. kao globalni problem *
29. restitutivna i restorativna pravda: transformativna, tranziciona i pravda u zajednici